

Một số giải pháp nâng cao chất lượng sinh hoạt chuyên môn của tổ Ngoại ngữ ở Trường Trung học phổ thông Thành Sen, Thành phố Hà Tĩnh

Nguyễn Thị Lệ Hằng*

**Tổ trưởng tổ Ngoại ngữ, Trường THPT Thành Sen, thành phố Hà Tĩnh*

Received: 30/7/2024; Accepted: 8/8/2024; Published: 15/8/2024

Abstract: *The professional activity of the professional group is an activity that not only implements educational plans but also fosters professional expertise and pedagogical capacity for teachers, creating conditions for teachers to learn from each other and exchange experiences on good, creative and effective ways to contribute to promoting the emulation movement of creativity in management, teaching and learning. In fact, in today's schools, the professional activity of professional group is facing many difficulties and inadequacies. The following article highlights difficulties and solutions to improve the quality of professional activity of the Foreign Language group at Thanh Sen High School.*

Keywords: *Professional group, activity, teachers, quality, English.*

1. Đặt vấn đề

Cùng với tổ văn phòng và các đoàn thể, các hội đồng, lớp học, tổ chuyên môn (TCM) (sau đây gọi tắt là tổ) là một bộ phận cấu thành của cơ cấu tổ chức của trường học. TCM đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc triển khai nhiệm vụ chính trị của nhà trường. Có thể nói, TCM là lực lượng góp phần quyết định mọi sự thành bại các hoạt động chuyên môn của nhà trường.

Sinh hoạt chuyên môn (SHCM) của TCM là một hoạt động vừa triển khai kế hoạch giáo dục của nhà trường, vừa bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ, năng lực sư phạm cho giáo viên (GV), góp phần tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc trong quá trình giảng dạy; tạo điều kiện cho GV học tập lẫn nhau, trao đổi kinh nghiệm về những cách làm hay, sáng tạo, hiệu quả nhằm góp phần đẩy mạnh phong trào thi đua “*sáng tạo trong quản lý, giảng dạy và học tập*” [2], đồng thời qua đó tạo được sự thống nhất trong thực hiện quy chế chuyên môn. Vì vậy, nâng cao chất lượng SHCM là nhiệm vụ cốt lõi của mỗi TCM.

Theo qui định tại Điều lệ tại Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/09/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo (GDĐT) ban hành Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học, “*TCM tổ chức SHCM ít nhất 01 lần trong 02 tuần*” [1]. Theo đó, một năm học, TCM có ít nhất 17 đến 18 lần sinh hoạt. Thực tế ở nhà trường, sinh hoạt của TCM gặp nhiều khó khăn: đội ngũ GV thiếu ổn định do GV nghỉ sinh, chuyển

đơn vị công tác, biệt phái; hoàn cảnh gia đình khó khăn, thiên tai, dịch bệnh ... Những khó khăn trên đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng sinh hoạt của TCM.

Trong những năm gần đây, tổ Ngoại ngữ Trường THPT Thành Sen, Hà Tĩnh đã thực hiện một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng SHCM, góp phần thực hiện triển khai có hiệu quả Chương trình Giáo dục phổ thông năm 2018 (GDPT 2018).

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nâng cao nhận thức cho GV về vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM, của GV

Để triển khai nhiệm vụ nói chung, nhất là triển khai Chương trình GDPT 2018, nhiệm vụ trước hết phải nâng cao nhận thức cho GV về vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM, của GV.

Tổ trưởng cũng như GV chưa nhận thức được vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM và của GV thì các buổi sinh hoạt của TCM chỉ dừng lại mang tính chất hành chính, sự vụ, thiếu chiều sâu, chưa đạt chất lượng được như mong muốn, xuất hiện ý kiến trái chiều... Do đó, trước hết, mỗi GV phải nắm được chức năng, nhiệm vụ, cơ cấu, thành phần, nguyên tắc hoạt động của TCM; nhiệm vụ và quyền hạn của GV bộ môn, GV chủ nhiệm. Khi nắm được vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM, của GV, lúc đó, mỗi GV có ý thức tự giác cao trong việc thực hiện nhiệm vụ do tổ trưởng phân công.

Để nâng cao nhận thức về vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM, của GV, tổ tập trung quán triệt

các vấn đề sau:

- *Vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM*: Cơ cấu, chức năng, nhiệm vụ của TCM được quy định tại Điều 14 của Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/09/2020 của Bộ GDĐT. Theo đó, hằng năm, TCM có nhiệm vụ phân công GV giảng dạy, xây dựng kế hoạch giáo dục, tổ chức tập huấn công tác chuyên môn, triển khai các văn bản chỉ đạo của ngành như: chỉ thị/quyết định về nhiệm vụ năm học, các văn bản chỉ đạo về dạy học ngoại ngữ của Vụ Giáo dục trung học, Phòng GDPT Sở GDĐT Hà Tĩnh

- *Nhiệm vụ và quyền hạn của GV*: Nhiệm vụ và quyền hạn của GV được quy định tại Điều 26, Điều 27 Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/09/2020 của Bộ GDĐT; Thông tư số 28/2009/TT-BGDĐT ngày 21/10/2009 của Bộ GDĐT về Quy định chế độ làm việc đối với GV phổ thông; Thông tư số 15/2017/TT-BGDĐT ngày 09/6/2017 của Bộ GDĐT về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy định chế độ làm việc đối với GV phổ thông ban hành kèm theo Thông tư số 28/2009/TT-BGDĐT ngày 21/10/2009 của Bộ GDĐT. Về vai trò của GV, Luật Giáo dục 2019 khẳng định “*Nhà giáo có vai trò quyết định trong việc bảo đảm chất lượng giáo dục*” [7]. Như vậy, GV là “*bà đỡ*” cho chất lượng giáo dục trong các nhà trường. Đối với vai trò GV tiếng Anh, Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 Ban hành kèm theo Thông tư này Chương trình Giáo dục phổ thông chỉ rõ: “*Trong đường hướng dạy ngôn ngữ giao tiếp, GV đảm nhiệm 4 vai trò cơ bản: người dạy học và nhà giáo dục; người cố vấn; người tham gia vào quá trình học tập; người học và người nghiên cứu*” [1].

Làm tốt công tác quán triệt về vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM, của GV, do đó, trong quá trình triển khai nhiệm vụ, trong tổ có sự đồng thuận cao, GV thực hiện nhiệm vụ đầy đủ, đúng qui định, có ý thức tự giác cao trong việc thực hiện nhiệm vụ của tổ trưởng phân công.

2.2. Quán triệt văn bản chỉ đạo chuyên môn

Thực tiễn hoạt động cho thấy, tổ nào làm tốt công tác tuyên truyền, quán triệt, hướng dẫn tốt, thì việc tổ chức triển khai nhiệm vụ có hiệu quả. Ngược lại, tổ nào thực hiện công tác tuyên truyền, quán triệt, hướng dẫn không tốt, dẫn đến triển khai thiếu thống nhất, thực hiện không đúng tinh thần chỉ đạo, kém hiệu quả, có nhiều ý kiến trái chiều. Có thể lấy một số ví dụ về nội dung quán triệt, tập huấn triển khai nhiệm vụ liên quan đến Chương trình GDPT 2018:

- Tập huấn, hướng dẫn về Chương trình GDPT

2018 tổng thể, làm rõ quan điểm, chủ trương về Chương trình GDPT 2018; Cấu trúc Chương trình môn Tiếng Anh ...; làm rõ sự khác nhau giữa Chương trình GDPT 2006 với Chương trình GDPT 2018.

- Tập huấn hướng dẫn triển khai Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT của Bộ GDĐT Quy định về đánh giá học sinh (HS) trung học cơ sở và HS trung học phổ thông, tổ hướng dẫn công tác kiểm tra, đánh giá HS theo định hướng “*đánh giá tiếp cận năng lực*”; sử dụng đa dạng các bài kiểm tra trong suốt quá trình học tập; chú ý đến ý tưởng sáng tạo, đến các chi tiết của sản phẩm để nhận xét; tập trung vào năng lực thực tế và sáng tạo; khuyến khích tự đánh giá và đánh giá chéo của HS.

- Tập huấn, hướng dẫn triển khai Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH ngày 18/12/2020 của Bộ GDĐT về việc xây dựng và tổ chức thực hiện Kế hoạch giáo dục của nhà trường, tổ hướng dẫn GV xây dựng kế hoạch giáo dục, kế hoạch bài dạy; kế hoạch kiểm tra, đánh giá định kì; thảo luận kiểm tra đánh giá thường xuyên...

- Tập huấn, hướng dẫn lựa chọn sách giáo khoa để sử dụng trong nhà trường theo quy định của Bộ GDĐT và của Ủy ban Nhân dân tỉnh Hà Tĩnh, Sở GDĐT Hà Tĩnh, tổ hướng dẫn GV nghiên cứu các bản mẫu sách giáo khoa, tìm ra các ưu điểm, hạn chế, so sánh, đối chiếu giữa các bộ sách, từ đó đề xuất lựa chọn bộ sách phù hợp nhất.

Công tác quán triệt, hướng dẫn các văn bản chỉ đạo tốt, do đó, những năm qua, tổ Ngoại ngữ đã triển khai đúng, đủ các chủ trương, kế hoạch của ngành Giáo dục và của nhà trường, nhất là việc triển khai Chương trình GDPT 2018.

2.3. Xây dựng kế hoạch dạy học và giáo dục

Vào đầu mỗi năm học, tổ Ngoại ngữ cũng như các tổ khác phải xây dựng kế hoạch giáo dục của tổ. Khi triển khai xây dựng kế hoạch giáo dục, tổ trưởng căn cứ các văn bản chỉ đạo của cấp trên, tình hình, đặc điểm nhà trường và của tổ, ngoài phần mục đích, yêu cầu, tổ tập trung thảo luận: mặt mạnh, mặt yếu; ưu điểm; hạn chế, chỉ tiêu, giải pháp.

- Mặt mạnh, ưu điểm: Tổ phân tích những mặt mạnh, những ưu điểm.... Từ đó đề ra giải pháp để phát huy.

- Mặt yếu, hạn chế: Tổ phân tích những mặt yếu, những hạn chế ... từ đó đề ra các giải pháp để khắc phục.

- Chỉ tiêu: Tổ đề ra chỉ tiêu chất lượng giáo dục đại trà; tỷ lệ HS đạt điểm bình quân thi tốt nghiệp, số HS giỏi các cấp; số GV giỏi cấp trường/cấp tỉnh;

số sáng kiến kinh nghiệm cấp ngành, cấp tỉnh/nghiên cứu khoa học; chỉ tiêu về thi đua (danh hiệu, giấy khen, chiến sỹ thi đua...);

- Giải pháp: Mỗi nội dung, tổ thảo luận đưa ra giải pháp cơ bản; lộ trình thực hiện;

- Kiến nghị, đề xuất: Trong quá trình xây dựng kế hoạch và phân công nhiệm vụ, trên cơ sở những khó khăn về đội ngũ GV, cơ sở vật chất, sách HS, sách GV, ..., tổ đưa ra một số kiến nghị, đề xuất đối với Ban giám hiệu nhà trường.

Đề kế hoạch có tính khả thi cao, tại các buổi sinh hoạt tổ phải có sự thảo luận, bàn bạc cụ thể. Sau khi kế hoạch được nhà trường phê duyệt, tổ phân công nhiệm vụ triển khai thực hiện.

2.4. Sinh hoạt chuyên môn theo chủ đề

Hàng năm, tổ Ngoại ngữ tập trung SHCM chuyên sâu theo chủ đề với các hình thức sinh hoạt và nội dung phong phú, đa dạng, thiết thực. Sau đây là một số chủ đề cơ bản:

- *Thảo luận đổi mới phương pháp giảng dạy:* Phương pháp dạy học vừa là khoa học, vừa là nghệ thuật. Vì vậy, sinh hoạt TCM cần thảo luận về đổi mới phương pháp dạy học, “*chuyển dịch từ dạy (teaching) sang học (learning), hay nói cách khác là quy trình học tiếng quan tâm chủ yếu đến quá trình học (learning process) hơn là quá trình truyền thụ kiến thức (the transmission of knowledge)*” [6].

- *Thảo luận ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học:* Ngày nay, sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin với các sản phẩm của nền công nghệ hiện đại như các học liệu nghe nhìn, máy tính, máy chiếu, internet, smart phones... “*có tác động mạnh mẽ tới khu vực dạy tiếng*” [6], do đó, việc thảo luận ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học tiếng Anh là rất cần thiết.

- *Thảo luận việc xây dựng và phát triển môi trường học và sử dụng ngoại ngữ:* Căn cứ các công văn hướng dẫn của Bộ GDĐT, Sở GDĐT Hà Tĩnh về hướng dẫn xây dựng phong trào học tiếng Anh, “*xây dựng môi trường học tập tích cực ngoài lớp học*” [8], tổ phân công cho các tổ viên xây dựng kế hoạch tổ chức câu lạc bộ, hoạt động ngoại khóa, tổ chức dạy học tiếng Anh có yếu tố người nước ngoài...

- *Thảo luận sử dụng thiết bị dạy học:* Căn cứ vào thiết bị dạy học hiện có, tổ thảo luận cách sử dụng thiết bị như: phần mềm tổ chức trò chơi, phần mềm dạy học, mạng internet, máy chiếu, tivi thông minh, cách tra cứu học liệu điện tử...

- *Thảo luận bồi dưỡng đội tuyển HS giỏi, HS thi đại học:* Căn cứ chỉ tiêu đề ra, tình hình đặc điểm

của HS, tổ tập trung thảo luận, phân công nhiệm vụ bồi dưỡng đội tuyển HS giỏi, HS thi đại học; giúp đỡ HS gặp khó khăn trong học tiếng Anh; ... Các buổi sinh hoạt, tổ tập trung thảo luận các bài dạy khó, giải các dạng đề khó; sửa chữa những lỗi HS thường gặp.

- *Thảo luận về nghiên cứu bài học:* Để nâng cao chất lượng dạy học, tạo cơ hội cho GV được học tập, trao đổi kinh nghiệm, TCM cần tổ chức nghiên cứu bài học. Sinh hoạt tổ cần tập trung thảo luận lựa chọn bài dạy minh họa; thảo luận xây dựng kế hoạch bài dạy, sử dụng thiết bị, công nghệ thông tin...; tổ chức dạy học minh họa và dự giờ; phân tích bài học, thảo luận hoạt động học của HS; tổ chức hoạt động học cho HS; cách thức chuyển giao nhiệm vụ học tập; cách quan sát, theo dõi, phát hiện những khó khăn của HS; biện pháp hỗ trợ, khuyến khích HS tự học, hợp tác; rút kinh nghiệm sau khi dự giờ.

- *Thảo luận kiểm tra, đánh giá HS:* Kiểm tra, đánh giá HS là một khâu quan trọng trong quá trình dạy học. SHCM cần tập trung thảo luận kế hoạch kiểm tra đánh giá kết quả học tập của HS; thảo luận hồ sơ kiểm tra đánh giá HS; xây dựng các ma trận đề kiểm tra, đề kiểm tra; mô tả các câu hỏi và bài tập theo 4 mức độ: nhận biết, thông hiểu, vận dụng và vận dụng cao theo định hướng phát triển năng lực HS; tổ chức phân biện đề; xây dựng hệ thống câu hỏi...

- *Thảo luận SHCM dựa trên hoạt động học tập của HS*

Chất lượng giảng dạy của GV được dựa trên kết quả tiếp nhận nhận của HS. SHCM cần được tổ chức dự giờ; tổ chức thảo luận, phân tích các vấn đề liên quan đến việc phát triển năng lực của HS: Các nội dung, phương pháp, thủ pháp lên lớp của GV, những ưu điểm và hạn chế; thái độ học tập, kết quả học tập của HS; những lỗi HS thường gặp...

- *Thảo luận SHCM dựa trên kết quả nghiên cứu khoa học, báo cáo sáng kiến kinh nghiệm*

GV có nhiệm vụ “*Học tập, rèn luyện để nâng cao sức khỏe, trình độ chính trị, chuyên môn, nghiệp vụ, đổi mới phương pháp dạy học, giáo dục*” [1]. Theo đó, trong SHCM, cần hướng dẫn GV đăng ký đề tài báo cáo sáng kiến kinh nghiệm hoặc đề tài nghiên cứu khoa học; phân công theo dõi, giúp đỡ, hoặc phối hợp. Các đề tài nghiên cứu hoặc báo cáo sáng kiến cần chú ý tập trung vào các lĩnh vực: đổi mới phương pháp dạy học, đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá HS, kinh nghiệm bồi dưỡng đội tuyển HS giỏi, kinh nghiệm phụ đạo HS gặp khó khăn trong học tập, kinh nghiệm sử dụng thiết bị dạy học, kinh nghiệm ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học...

Định kỳ, tổ hợp đề cho ý kiến về đề cương, xử lý số liệu, nghiệm thu hoặc kiểm tra kết quả thực hiện. Cuối cùng, tổ hợp cho ý kiến bản thảo, tác giả hoàn chỉnh; báo cáo Ban chuyên môn...

SHCM theo chủ đề nêu trên, từng bước nâng cao chất lượng đội ngũ GV ngoại ngữ: 10/10 GV thực hiện tốt đổi mới phương pháp dạy học; ứng dụng tốt công nghệ thông tin trong dạy học, sử dụng tốt thiết bị trong dạy học, thực hiện tốt đổi mới kiểm tra đánh giá HS; có 2 báo cáo sáng kiến kinh nghiệm được Sở GDĐT công nhận; tiếp tục duy trì phong trào dạy học tiếng Anh dưới hình thức hoạt động câu lạc bộ tiếng Anh; 3 GV tham gia tích cực vào cuộc thi “*Thiết kế bài giảng điện tử tiếng Anh*”; chất lượng dạy học môn Tiếng Anh từng bước được nâng cao; công tác triển khai Chương trình GDPT 2018 đạt hiệu quả tốt; nhiều GV được xếp loại hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, được tặng danh hiệu Chiến sỹ thi đua cơ sở.

2.5. Tổ chức SHCM liên trường

Trong những năm qua, tổ Ngoại ngữ Trường THPT Thành Sen phối hợp với các Trường THPT trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh: THPT Cẩm Bình, THPT Phan Đình Phùng, THPT Nguyễn Trung Thiên, THPT Nguyễn Văn Trỗi, THPT Chuyên... tổ chức dự giờ, trao đổi kinh nghiệm về đổi mới phương pháp giảng dạy, ứng dụng công nghệ thông tin và sử dụng thiết bị trong dạy học ngoại ngữ.

Qua SHCM liên trường, GV học hỏi được nhiều kinh nghiệm bổ ích như: kinh nghiệm ứng dụng CNTT trong dạy học, cụ thể phần mềm dạy tiếng Anh, kinh nghiệm sử dụng thiết bị dạy học được trang bị tại phòng học ngoại ngữ; đổi mới phương pháp dạy học.

2.6. Tổng kết, rút kinh nghiệm

Hai năm triển khai Chương trình GDPT 2018, tổ Ngoại ngữ đã tổ chức rút kinh nghiệm sau mỗi học kỳ, sau mỗi năm học, để có sự điều chỉnh trong công tác triển khai nhiệm vụ, qua đó, phát hiện những nhân tố tích cực để nhân rộng, đề xuất khen thưởng kịp thời, khắc phục những hạn chế, yếu kém.

Thực tiễn triển khai SHCM của tổ Ngoại ngữ như đã trình bày ở trên, đạt nhiều kết quả quan trọng: Từng bước nâng cao nhận thức cho GV về vai trò, chức năng, nhiệm vụ của TCM, của GV, từ đó tạo sự đồng thuận cao trong việc thực hiện nhiệm vụ; công tác xây dựng kế hoạch giáo dục của tổ đạt chất lượng tốt; chất lượng đội ngũ GV ngoại ngữ từng bước được nâng cao trên các mặt: Đổi mới phương pháp dạy học, ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học, sử dụng thiết bị trong dạy học, đổi mới kiểm

tra đánh giá HS, công tác báo cáo sáng kiến kinh nghiệm, tổ chức phong trào dạy học ngoại ngữ; giúp Ban chuyên môn rút kinh nghiệm trong chỉ đạo triển khai Chương trình GDPT 2018.

3. Kết luận

Từ những hoạt động và kết quả của SHCM của TCM, chúng tôi rút ra một số kết luận như sau:

- Nội dung SHCM trước hết phải đúng chủ trương của ngành Giáo dục; phải thiết thực, đa dạng, phong phú, phù hợp với đặc điểm, tình hình của tổ, của nhà trường.

- Để sinh hoạt TCM có chất lượng tốt, Ban giám hiệu nhà trường cần tạo điều kiện thuận lợi, bố trí thời gian một cách hợp lý, tương đối cố định để các TCM sinh hoạt; có chỉ đạo, định hướng để SHCM đúng hướng, tránh sa đà vào giải quyết công việc mang tính chất hành chính, sự vụ; thực hiện tốt công tác thi đua - khen thưởng để động viên kịp thời GV có thành tích cao trong hoạt động chuyên môn.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/09/2020 ban hành Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Hà Nội.

[2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Kế hoạch số 1374/KH-BGDĐT ngày 02/11/2020 về thực hiện Phong trào thi đua “Đổi mới, sáng tạo trong quản lý, giảng dạy và học tập” ngành Giáo dục giai đoạn 2020 – 2025*, Hà Nội.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT ngày 22/7/2021 của Bộ GDĐT về Quy định về đánh giá HS trung học cơ sở và HS trung học phổ thông*, Hà Nội.

[4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2023), *Hướng dẫn số 1929/SGDDT-GDPT ngày 12/9/2023 của Bộ GDĐT về hướng dẫn dạy học môn Tiếng Anh cấp THPT năm học 2023-2024*, Hà Nội.

[5]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Công văn số 1439/BGDĐT-GDCTHSSV ngày 27/4/2020 của Bộ GDĐT về tiếp tục đẩy mạnh triển khai thực hiện phong trào học tiếng Anh trong các nhà trường*, Hà Nội.

[6]. Nguyễn Quốc Hùng, MA (2019), *Dạy tiếng Anh: Xu hướng mới*, NXB Phụ nữ; 13, 135.

[7]. Luật Giáo dục năm 2019.

[8]. Phan Xuân Thành (Tổng biên tập) (2020), *Sổ tay hướng dẫn xây dựng, phát triển môi trường học và sử dụng ngoại ngữ trong các trường THPT*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.